

Vlaanderen
is materiaalbewust

DRAAIBOEK HANDHAVERS ZWERFVUIL

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM.VLAANDEREN.BE

////////////////////////////////////

Draaiboek handhavers zwerfvuil OVAM

////////////////////////////////////

DOCUMENTBESCHRIJVING

1 <i>Titel van publicatie:</i>
Draaiboek handhavers zwerfvuil - versie 7	2 <i>Verantwoordelijke Uitgever:</i>
OVAM
3 <i>Wettelijk Depot nummer::</i>	4 <i>Trefwoorden:</i>
5 <i>Samenvatting:</i>
Deze brochure	
6 <i>Aantal bladzijden: 20</i>	7 <i>Aantal tabellen en figuren: /</i>
8 <i>Datum publicatie:</i>
2025	9 <i>Prijs*: /</i>
10 <i>Begeleidingsgroep en/of auteur: /</i>	11 <i>Contactpersonen:</i>
12 <i>Andere titels over dit onderwerp: /</i>	

U hebt het recht deze brochure te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website:
<http://www.ovam.be>

* Prijswijzigingen voorbehouden.

INHOUD

1	Inleiding	5
2	Wettelijke basis.....	7
2.1	Vlarema	7
2.2	Milieuhandhavingsbesluit	7
2.3	GAS-wetgeving	8
2.3.1	GAS-wet	8
2.3.2	GAS-vaststeller	8
3	Voorwaarden	9
3.1	Politiereglement	9
3.2	Aanstelling door gemeenteraad	9
3.3	Akkoord en medewerking betrokken partijen	9
3.4	OPMAKEN BESTUURLIJKE VERSLAGEN	10
	Vanaf heden wordt er gebruik gemaakt van een applicatie die werd ontwikkeld door OVAM voor het invoeren van de vaststellingen die werden gedaan op overtredingen op zwerfvuil. De identiteitsgegevens (QR-code op de identiteitskaart) van de overtreder worden gescand, waarna er een bestuurlijk verslag wordt opgemaakt. Dit verslag wordt vervolgens naar de Sanctionerend Ambtenaar gestuurd, die een GAS-boete of alternatieve sanctie oplegt. De vaststellers van OVAM zijn zowel gemachtigd om identiteitsgegevens te vragen van de overtreder, als het rijksregister te raadplegen.	10
3.5	Rapportering door sanctionerendambtenaar	10
4	Afbakening handhaving	10
5	Aanpak	12
5.1	Controles in heel Vlaanderen	12
5.2	Mogelijkheden	12
5.3	Hotspots – focus-afvalstoffen	12
5.4	Aandachtspunten	14
6	Aanvragen	15
6.1	Algemene vragen	15
6.2	Aanvraag via contactformulier	15
6.3	Overkoepelende projecten op Vlaams niveau	16
6.4	Intakegesprek	17
7	Planning	18
7.1	Registratie en beoordeling	18
7.2	Planning in kalender	18
8	Controles.....	18
9	Naverwerking.....	18
9.1	Bestuurlijk verslag	18
9.2	Terugkoppeling	19

9.3	Rapportering	19
9.4	Evaluatie	20
10	Bijlagen.....	20

1 INLEIDING

Zwerfvuil en sluikestorten zijn al jaren een doorn in het oog van elke Vlaming. Bovendien zijn dit grote ecologische en maatschappelijke problemen die veel geld kosten aan de maatschappij.

Op Vlaams niveau wordt een geïntegreerd beleid gevoerd in samenwerking met alle betrokken stakeholders om de hoeveelheid zwerfvuil te verminderen met 20% ten opzichte van 2030. De resultaten van 2023 tonen aan dat een tandje moet worden bijgestoken om deze doelstelling alsnog te halen. Ook op het instrument handhaving moet meer worden ingezet.

Zes pijlers die Mooimakers hanteert:

1) Infrastructuur

De inrichting van de publieke ruimte, de plaatsing en proper houden van recipiënten (zoals vuilnisbakken), de organisatie van veegbeurten en opruimen van zwerfvuil.

2) Sensibilisering en communicatie

Communicatie die tot een mentaliteitswijziging en gedragsverandering moet leiden en die duidelijk maakt dat afval achterlaten maatschappelijk onaanvaardbaar is. Voorbeelden: affiches, artikels in gemeentelijk infoblad, sensibilisatieborden op opgeruimde locaties, ...

3) Omgeving

Anders dan bij de pijler 'infrastructuur' gaat het hier niet over elementen zoals vuilnisbakken of veegplannen, maar wel over de materiële omgeving die zwerfvuilgedrag kan uitlokken of begunstigen: leegstand, verloederend, anonimiteit en allerhande vormen van schade en verwaarlozing. Elke gemeente heeft zogenaamde 'icoonplaatsen'. Bijvoorbeeld het centrum, de stationsbuurt, toeristische trekpleisters, ... waar veel volk passeert. Deze icoonplaatsen beïnvloeden, in grote mate, de beeldvorming rond de staat van de openbare ruimte. Daarom krijgen deze plaatsen ook best prioriteit in het beleid rond openbare netheid.

4) Participatie

Het is een goed idee om buurtbewoners, vrijwilligers, verenigingen of andere burgerorganisaties aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Verder kan je initiatieven ontwikkelen die de betrokkenheid bij de publieke ruimte verhogen en mensen aansporen tot een actieve medewerking aan het realiseren én behouden

van de netheid ervan. Deze initiatieven moeten het eigenaarschap van bewoners, handelaars en overheden op een bepaald deel van de openbare ruimte benadrukken of herbevestigen. Zo wordt voor passanten duidelijk dat de openbare ruimte wel degelijk 'van iemand' is. Dit kan bijvoorbeeld door buurtacties te organiseren, ambassadeurs te creëren, gepersonaliseerde affiches op te hangen of een soort van sociale controle te laten uitvoeren.

5) Handhaving

Het sluitstuk van elk beleid. Zeker in verband met zwerfvuil is sociale controle door inwoners of andere betrokkenen zoals bijvoorbeeld gemeenschapswachten zeer belangrijk. Meer formele handhaving kan gebeuren door GAS-ambtenaren en politie en ook door toezicht door andere ambtenaren die betrokken zijn bij het beheer van de openbare ruimte.

6) Preventie

Inzetten op preventie doe je door ervoor te zorgen dat afval minder zwerfvuilgevoelig wordt en door de instroom van eenmalige wegwerpverpakkingen en andere afvalstoffen te verminderen. Je kan lokale actoren zoals o.a. horeca, handelaars, bedrijven, verenigingen, organisatoren van evenementen, maar ook individuele burgers stimuleren om te kiezen voor herbruikbaar materiaal en om afval te vermijden. Dit kan bv. via sensibilisering, lokale reglementen, labels of charters met regelgeving of engagementen rond afvalpreventie.

Ons aanbod

Mede gefinancierd door de verpakkingsector (Fost Plus) zullen een 20-tal **handhavers bij de OVAM** zich bezighouden met het controleren op zwerfvuil. Het project handhaving zwerfvuil krijgt in 2025 een permanent karakter binnen de werking van de OVAM.

In samenspraak met de lokale besturen wil de OVAM inzetten op handhaving van zwerfvuil **via de GAS-reglementering**. De handhavers zwerfvuil zullen werken als GAS-vaststellers in samenwerking met de lokale besturen en op basis van de lokale politiereglementen. **De lokale besturen kunnen gratis een beroep doen op een deel of geheel van het team handhavers zwerfvuil ter ondersteuning van een handhavingsactie inzake zwerfvuil. Dit steeds in samenspraak met het team terreincontrole van de OVAM en naargelang de beschikbaarheid van de handhavers.** Om aan alle aanvragen te kunnen voldoen vragen we om dit minstens 3 maand op voorhand aan te vragen. Omdat het niet haalbaar is om overal even intensief te handhaven werken we met prikacties, die we op voorhand communiceren met de gemeente als we onze planning opmaken.

2 WETTELIJKE BASIS

2.1 VLAREMA

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) (Vlarema 8)

Afdeling 4.6. Verbod op sluikstorten en zwerfvuil

- Art. 4.6.1. *Het is verboden om te sluikstorten.*
- Art. 4.6.2. *Het is verboden om zwerfvuil te creëren.*

Definities

Artikel 1.2.1. §2

*“77°/2 **sluikstorten**: het bewust ontwijken van de huishoudelijke afvalophaling of bedrijfsafvalophaling door afvalstoffen achter te laten of te storten op niet reglementaire plaatsen, tijdstippen of in de foute recipiënten”*
*“91° **zwerfvuil**: klein vast afval dat terug te vinden is op een niet daarvoor bestemde plaats”*

2.2 MILIEUHANDHAVINGSBESLUIT

Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Milieuhandhavingsbesluit)

Bevoegdheid OVAM handhavers zwerfvuil

Artikel 12, 6°

Naast de leidend ambtenaar van het Departement worden de volgende personen aangesteld als gewestelijke toezichthouders:

6° de door de leidend ambtenaar van de OVAM aan te stellen personeelsleden van de OVAM;

Artikel 26, 1°, i).

De toezichthouders, vermeld in artikel 12, 6°, oefenen het toezicht uit op de toepassing van de milieuvoorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving:

1° het Materialendecreet, wat de volgende aspecten betreft:

(...) i) de toepassing van artikel 12, §1 van het Materialendecreet wat betreft het achterlaten van afval, inzake het verbod op sluikstort en zwerfvuil zoals vermeld in artikel 4.6.1 en 4.6.2 van het VLAREMA

Overtredingen zwerfvuil via politiereglement

Overtredingen op artikels zwerfvuil en sluikstort worden beschouwd als een milieumisdrijf (PV). Artikel 16.6.3 §2 DABM voorziet in een uitzondering hierop wanneer de gemeenten ervoor kiezen om sluikstorten en zwerfvuil aanzien als een kleine vorm van openbare overlast en deze te handhaven via hun politiereglement. Indien de gemeente hiervoor kiest, dan zal dit systeem voorrang krijgen.

DABM (Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid):

Artikel 16.6.3. § 1

§ 1.

Wie opzettelijk, in de strijd met de milieuvoorschriften, afvalstoffen achterlaat, beheert of overbrengt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 100 euro tot 500.000 euro of met een van die straffen.

Wie door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, in strijd met de milieuvoorschriften, afvalstoffen achterlaat, beheert of overbrengt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met een geldboete van 100 euro tot 350.000 euro of met een van die straffen.

§ 2

In afwijking van de straffen vermeld in § 1 kunnen gemeenten voor kleine vormen van openbare overlast gemeentelijke sancties bepalen overeenkomstig artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet.

2.3 GAS-WETGEVING

2.3.1 GAS-wet

GAS - Wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties.

Volgens artikel 21§1 wijst de gemeenteraad de betrokken overheid of entiteit aan waarvan de personeelsleden bevoegd zijn voor de vaststelling van de inbreuken die uitsluitend het voorwerp kunnen uitmaken van een administratieve sanctie.

2.3.2 GAS-vaststeller

De handhavers zwerfvuil van de OVAM volgen de opleiding GAS-vaststeller en worden benoemd als GAS-vaststeller. Voor de aanstelling van de entiteit OVAM dienen de juiste artikels uit het politiereglement vermeld

te worden, waarop de handhavers binnen de desbetreffende gemeente of stad mogen handhaven. Tevens is de lijst van de handhavers ter beschikking bij OVAM ter inzage.

3 VOORWAARDEN

3.1 POLITIEREGLEMENT

In de gemeente moet de GAS-reglementering van kracht zijn, met een bijhorend politiereglement/GAS-reglement. Het politiereglement moet voldoende duidelijke bepalingen hebben rond zwerfvuil en/of sluikestort, die als basis kunnen dienen voor handhaving zwerfvuil. Indien nodig moet het politiereglement aangepast worden aan het model-politiereglement dat beschikbaar wordt gesteld via Mooimakers en VVSG (zie bijlage 1).

3.2 AANSTELLING DOOR GEMEENTERAAD

Voorwaarde om te kunnen optreden in een gemeente is de aanstelling van de betrokken overheid of entiteit waarvan de personeelsleden bevoegd zijn voor de vaststelling van de inbreuken die uitsluitend het voorwerp kunnen uitmaken van een administratieve sanctie voor de actie kan opgestart worden. In het aanstellingsbesluit moet er een expliciete opsomming zijn van de artikels uit het politiereglement over zwerfvuil en zakje hondenpoep waarop de handhavers zwerfvuil kunnen handhaven. Bij wijziging van het reglement moet ook de aanstelling aangepast worden.

Zie bijlage 2 voor 'Model besluit gemeenteraad voor aanstelling gewestelijke vaststeller GAS'. VVSG kan hierover meer info verstrekken en de gemeente bijstaan.

3.3 AKKOORD EN MEDEWERKING BETROKKEN PARTIJEN

Alle betrokken partijen moeten akkoord gaan met de aanpak en het moet bij vaststelling van overtredingen leiden tot effectieve beboeting achteraf. Betrokkenen: burgemeester/schepen leefmilieu/milieuambtenaar/verantwoordelijke gemeenschapswachten/sanctionerend ambtenaar/korpschef/.... Een beroep kunnen doen op politiebijstand indien nodig is eveneens een vereiste. De afstemming hierover zal gebeuren via een intakegesprek vóór de start van een samenwerking (zie punt 6.4). Bovendien wordt er ook afgesproken dat indien er een probleem is met agressie of een overtreder zich weigert te identificeren, er beroep kan worden gedaan op politiebijstand.

3.4 OPMAKEN BESTUURLIJKE VERSLAGEN

3.5 VANAF HEDEN WORDT ER GEBRUIK GEMAAKT VAN EEN APPLICATIE DIE WERD ONTWIKKELD DOOR OVAM VOOR HET INVOEREN VAN DE VASTELLINGEN DIE WERDEN GEDAAN OP OVERTREDINGEN OP ZWERFVUIL. DE IDENTITEITSGEGEVENS (QR-CODE OP DE IDENTITEITSKAART) VAN DE OVERTREDER WORDEN GESCAND, WAARNA ER EEN BESTUURLIJK VERSLAG WORDT OPGEMAAKT. DIT VERSLAG WORDT VERVOLGENS NAAR DE SANCTIONEREND AMBTENAAR GESTUURD, DIE EEN GAS-BOETE OF ALTERNATIEVE SANCTIE OPLEGT. DE VASTSTELLERS VAN OVAM ZIJN ZOWEL GEMACHTIGD OM IDENTITEITSGEGEVENS TE VRAGEN VAN DE OVERTREDER, ALS HET RIJKSREGISTER TE RAADPLEGEN. RAPPORTERING DOOR SANCTIONEREND AMBTENAAR

Over de ingediende bestuurlijke verslagen volgt achteraf een rapportering door de sanctionerend ambtenaar: aantal en hoogte van de boetes, aantal beroepen, aantal minderjarigen (een Excel-sjabloon wordt hiervoor ter beschikking gesteld). Hierover zullen vooraf afspraken moeten gemaakt worden.

4 AFBAKENING HANDHAVING

Zwerfvuil is klein afval dat mensen al dan niet onbewust op een daarvoor niet bestemde plaats achterlaten. Zwerfvuil ontstaat door consumptie buitenshuis. Voorbeelden zijn sigarettenpeuken, kauwgom, etensresten, blikjes, flesjes, snoepverpakkingen, paraplu's, zakdoekjes, hondenpoepzakjes.

Sluikstorten is het achterlaten of storten van afvalstoffen op niet-reglementaire plaatsen en tijdstippen en in en bij de foute recipiënten (straatvuilnisbakken en overige recipiënten als glasbollen, textiel- en andere containers). Het gaat om het bewust ontwijken van de huisvuil- of bedrijfsafvalinzameling.

De handhavers zwerfvuil van de OVAM zullen enkel handhaven op zwerfvuil, niet op sluikestorten. De bedoeling is om het veroorzaken van zwerfvuil te betrappen op heterdaad. Door het inzetten van de handhavers zwerfvuil kan de pakkans verhogen. De bedoeling is om handhavend op te treden via GAS. We treden niet sensibiliserend op. Dit houdt in dat er steeds wordt gehandhaafd op sigarettenpeuken en dat

hiervoor geen uitzondering wordt gemaakt. Bij vaststelling van een overtreding wordt een bestuurlijk verslag opgemaakt, er wordt niet gewerkt met waarschuwingen. Dit in combinatie met integrale aanpak door de gemeente: communicatie, infrastructuur, omgeving, meting...

De handhavers zwerfvuil worden niet ingezet voor controles op sluikstorten of andere afvalovertredingen.

5 AANPAK

5.1 CONTROLES IN HEEL VLAANDEREN

Een team van 18 handhavers wordt ingezet vanuit de OVAM en aangestuurd vanuit het team terreincontrole bij de afdeling algemene diensten. De handhavers zwerfvuil van de OVAM zullen actief zijn in heel Vlaanderen, in nauwe samenwerking met de lokale besturen.

De zwerfvuilhandhavers zullen na onderling overleg ook in beperkte mate in het weekend en 's avonds inzetbaar zijn volgens de beschikbare capaciteit, bijvoorbeeld tijdens evenementen. Via patrouilles op het terrein zal getracht worden overtreders op heterdaad te betrappen. De focus ligt op het heterdaad betrappen van het veroorzaken van zwerfvuil. Er wordt vooral gehandhaafd in omgevingen waar veel mensen aanwezig zijn, niet op landelijke wegen of in rustige woonwijken.

De lokale besturen kunnen een beroep doen op een deel of geheel van het team ter ondersteuning van een handhavingsactie inzake zwerfvuil op hun grondgebied. Er is voorafgaandelijk overleg met de lokale GAS-vaststellers, de GAS-sanctioneringsambtenaar, de milieudienst en de lokale politie. Er zal de voorkeur worden gegeven aan lokale besturen die een integrale aanpak van het zwerfvuilprobleem hebben uitgewerkt of gepland hebben (zie 6 pijlers in deel Inleiding).

5.2 MOGELIJKHEDEN

- Volgens bepalingen in politiereglement:
 - **Hoofdfocus: betrapting op heterdaad van veroorzaken zwerfvuil.** Patrouilles bij hotspots, evenementen, ...
 - Eventueel gezamenlijke patrouilles met lokale GAS-vaststellers en/of politie.
 - Hondeneigenaars: actief aanspreken op bijhebben hondenpoepzakje. Indien duidelijk vermeld in politiereglement: bijhebben en op vraag kunnen voorleggen.

- Mogelijks aanvullend tijdens een patrouille:
 - Melden van locaties van op te ruimen sluikestorten aan de bevoegde gemeentediensten.
 - Melden overvolle vuilnisbakken
 - Melden nieuwe hot spots

5.3 HOTSPOTS – FOCUS-AFVALSTOFFEN

Bekende **hotspots** van zwerfvuil krijgen prioriteit:

- Winkelstraten
- Stopplaatsen openbaar vervoer
- Snoeroutes: het traject dat leerlingen afleggen op weg naar school
- Openbare parkings (bij winkels, sporthallen, jeugdverenigingen, ...)
- Locaties waar 'out of home' wordt geconsumeerd in buurt van take away-zaken (zoals fast food): pleintjes, parken,....
- Afvalinzamelplaatsen

Prioritair worden volgende focus-afvalstoffen aangepakt:

- Eet- en drankverpakkingen
- Kauwgom
- Papier/karton
- Peuken
- Hondenpoep/zakjes hondenpoep

5.4 AANDACHTSPUNTEN

- Betrapping op heterdaad is moeilijk. Dit zal wel bij elke actie verschillen. Hangt ook af van de locatie, het tijdstip, het aantal personen op straat, de weersomstandigheden, ...
- Mogelijke agressie: verbaal/fysiek; politiebijstand noodzakelijk. De handavers gaan steeds met twee personen op pad om de veiligheid zo veel mogelijk te garanderen. Indien nodig wordt politiebijstand gevraagd.
- De handavers dragen geen uniform, maar zijn in burger. Dit om betrapping op heterdaad mogelijk te maken. Hun legitimatiekaart wordt onmiddellijk getoond als iemand aangesproken wordt.
- Identificeren dader: vragen naar identificatie (identiteitskaart, rijbewijs, busabbonnement, ...). Bij problemen wordt de politie gecontacteerd.
- Handhaving op zwerfvuil kan gevoelig liggen (pers, algemene opinie,...). Communicatie over het project vanuit gemeente is noodzakelijk. Bij opstarten van communicatieacties in verband met handhaving zwerfvuil wordt de OVAM steeds vooraf betrokken.

6 AANVRAGEN

6.1 ALGEMENE VRAGEN

Algemene vragen over aanpak handhaving zwerfvuil, voorwaarden, vragen over aanvraagformulier,....

Via contactformulier op website OVAM: pagina Team Terreincontrole:
<https://ovam.vlaanderen.be/handhaving-zwerfvuil2>

6.2 AANVRAAG VIA CONCACTFORMULIER

Website OVAM: pagina Team Terreincontrole:

- Een eerste aanvraag tot samenwerking moet tijdig ingediend worden (minstens 3 maand op voorhand): benoeming gemeenteraad in orde brengen, intakegesprek inplannen, ...
- Naargelang het aantal aanvragen en de beschikbare capaciteit zal de handhaving mogelijks niet op korte termijn kunnen ingepland worden. Er wordt in overleg bekeken wat een haalbare startdatum is.

De aanvraag moet volgende gegevens bevatten:

- Algemene omschrijving aanvraag
- Aanstelling door gemeenteraad reeds in orde of principiële akkoord
- Als bijlage het politiereglement/sjabloon GAS verslag
- Contactpersoon:
 - Naam
 - E-mailadres en telefoonnummer
 - Functie
- Wie is op de hoogte van deze actie: burgemeester/schepens/korpschef/ sanctionerend ambtenaar/....
- Omschrijving van het huidige zwerfvuilbeleid in de gemeente:

Handhaving is het sluitstuk van een integraal zwerfvuilbeleid. Naast handhaving dienen ook andere domeinen aangepakt worden. Mooimakers vertrekt van zes pijlers: infrastructuur, omgeving, sensibilisering, participatie, handhaving en preventie.

Om de handhavers efficiënt en doelgericht in te zetten, vragen we om aan te duiden welke van onderstaande pijlers/activiteiten er reeds aanwezig zijn.

- Interne coördinatie en structurele afstemming
 - Eén medewerker is het aanspreekpunt voor zwerfvuil en sluikestorten en staat in verbinding met de verschillende stakeholders.
 - Er bestaat een platform waar zwerfvuil- en sluikestortproblematieken besproken worden.

- Beleidsdoelstellingen en monitoring
 - Doelstellingen rond het terugdringen van zwerfvuil en sluikstorten zijn opgenomen in de meerjarenplanning of andere plannen met specifieke indicatoren.
 - Cijfers rond zwerfvuil en sluikstorten worden structureel bijgehouden.
- Infrastructuur
 - Er is een vuilnisbakkenplan: systematische monitoring (vullingsgraad, sluikstort in en rond de vuilnisbak, ...) en aanpassingen van de vuilnisbakken.
 - Er zijn plaatsingscriteria voor afvalrecipiënten op basis van analyses uit het vuilnisbakkenplan.
- Omgeving
 - De 'hotspots' (probleemzones voor zwerfvuil en sluikstorten) zijn gekend en worden aangepakt.
 - Er zijn veegplannen voor de stad/gemeente.
 - Er worden opruimacties georganiseerd/gecoördineerd vanuit de gemeente/stad.
- Communicatie en sensibilisering
 - Er wordt regelmatig sensibiliserend gecommuniceerd rond zwerfvuil zowel op doelplaatsen als algemeen via diverse communicatiekanalen.
- Participatie
 - Vrijwilligers die regelmatig opruimacties uitvoeren worden ondersteund vanuit de gemeente/stad.
- Handhaving
 - Er zijn GAS-vaststellers actief in de gemeente/stad die specifiek handhaven op zwerfvuil en sluikstorten.
 - De gemeente/stad werkt systematisch samen met lokale politie, afvalintercommunale, ... rond handhaving zwerfvuil en sluikstort.
 - De gemeente/stad heeft een overzicht van het aantal bestuurlijke verslagen en sancties rond zwerfvuil en sluikstorten.

6.3 OVERKOEPELENDE PROJECTEN OP VLAAMS NIVEAU

OVAM zal zelf bepaalde gemeenten benaderen om welbepaalde acties te mogen uitvoeren op hun grondgebied. Op basis van een themakalender: focuspunten inzake doelplaatsen en activiteiten (winkelstraten/kust/evenement/...). Zie tabel in bijlage 3.

6.4 INTAKEGESPREK

Bij de start van een samenwerking zal er eerst een intakegesprek plaatsvinden (fysiek of digitaal):

- Mogelijke betrokken partijen:
burgemeester/schep en leefmilieu/milieuambtenaar/technische dienst/sanctionerend ambtenaar/korpschef/coach Mooimakers
- Verwachtingen?
Opstarten actie heeft pas zin als alle partijen erachter staan en het tot effectieve beboeting leidt.
- Het huidige zwerfvuilbeleid in de gemeente wordt besproken (zie punt 6.2).
- Inhoud politiereglement:
 - Omschrijving zwerfvuil/sluikstort, interpretatie
 - Hondenpoep?
 - Aanpassen aan modelpolitiereglement noodzakelijk?
- Concrete afspraken
- Ondersteuning door gemeente, samenwerking politie, gemeenschappelijke patrouilles
- Van het intakegesprek wordt een verslag opgemaakt.

7 PLANNING

7.1 REGISTRATIE EN BEOORDELING

De inkomende vragen worden geregistreerd en beoordeeld op hun volledigheid. Bij een eerste aanvraag wordt naar aanleiding van een intakegesprek de haalbaarheid bekeken en de inzet van het personeel ingeschat. Naargelang timing en capaciteit wordt voorrang gegeven aan aanvragen waarbij de handhaving kadert in een integrale aanpak van zwerfvuil. Tevens wordt er ook verwacht dat er vanuit de gemeente of stad gerichte communicatie en sensibiliseringscampagnes worden gedaan, zodat de burger op voorhand op de hoogte is vooraleer de handhavers van OVAM repressief komen optreden. Er kan ondersteuning worden geboden vanuit Mooimakers in verband met een juiste communicatie-strategie en middelen die ter beschikking worden gesteld vanuit OVAM.

7.2 PLANNING IN KALENDER

Naargelang de beschikbare handhavers zwerfvuil worden de aanvragen ingepland, na overleg met de lokale besturen. Concrete afspraken worden gemaakt.

8 CONTROLES

De controles hebben plaats op de ingeplande datum, in nauwe samenwerking met de lokale besturen. Wijzigingen van de aanpak op de dag zelf worden in nauw overleg besproken: uitbreiding gebied, extra hot spots, langere periode.

9 NAVERWERKING

9.1 BESTUURLIJK VERSLAG

Over de vastgestelde inbreuken wordt een bestuurlijk verslag opgemaakt en verzonden naar de desbetreffende sanctionerend ambtenaar. De sanctionerend ambtenaar zorgt voor de verdere afhandeling. Een overzicht van de opgestelde bestuurlijke verslagen (nummers) wordt overgemaakt aan het lokaal bestuur.

9.2 TERUGKOPPELING

Na afloop van de actieperiode wordt teruggekoppeld met het lokaal bestuur: verloop van de actie, problemen, verbeterpunten, aantal vaststellingen.

9.3 RAPPORTERING

De OVAM zal op jaarlijkse basis rapporteren over de behaalde resultaten.

- Totaal aantal controledagen: dag/avond/weekend
- Soort actie: winkelstraat/evenement/stationsomgeving/....
- Aantal controledagen per handhaver
- Aantal gemeenten:
 - die de handhavers als GAS-vaststeller aangesteld hebben via de gemeenteraad
 - die aanvragen hebben gedaan
 - waar er controles hebben plaatsgevonden
- Aantal bestuurlijke verslagen:
 - voor zwerfvuil (opsplitsing per soort: drankverpakking/etensresten/peuken/hondenpoep/....)
 - voor sluikstort
- Aantal uiteindelijke boetes + hoogte en alternatieve maatregelen (informatie te bekomen van de sanctionerend ambtenaren)
- Algemene opmerkingen na controledag: suggesties voor andere hot spots, verloop samenwerking, probleempunten, zeer rustig op straat (bijvoorbeeld door weersomstandigheden), gecontroleerd gebied zichtbaar vuil/proper.

Van de gemeenten/steden en de Sanctionerend Ambtenaar wordt het volgende verwacht:

- Een transparante rapportering van de SA over de hoogte van de boetes en het aantal sancties die werden opgelegd;
- Het voorzien van hotspots waar er overlast is;
- Een snelle politie-ondersteuning van de lokale politie indien dit nodig zou zijn;
- Een plek voor onze handhavers om lunch te nuttigen;
- Vlotte en transparante communicatie tussen onze OVAM-handhavers en de G/S;
- Indien mogelijk het voorzien van zak-asbakjes vanuit de G/S die aan rokers kunnen worden gegeven die een overtreding begingen. Dit verlaagd de kans op een agressieve reactie en helpt sensibiliserend;

9.4 EVALUATIE

Na de opstartperiode kan de aanpak in samenspraak met het lokaal bestuur worden aangepast: locaties, frequentie,

Wanneer er vragen of problemen zijn kan er steeds contact opgenomen worden met de handhavers via handhavingzwerfvuil@ovam.be

10 BIJLAGEN

- Bijlage 1: model-politiereglement
- Bijlage 2: model besluit gemeenteraad voor aanstelling gewestelijke vaststeller GAS
- Bijlage 3: themakalender OVAM – overkoepelende projecten